

loženém rámcovou smlouvou ze dne 19. června 1931, jest příslušný rozhodčí soud zřízený touto smlouvou. Poněvadž tato rámcová smlouva jedná v odstavci: »Platy lékařů« (čl. 35—61) i o nárocích lékařů na odměnu za ošetřování, má spor o nezaplacený honorář za léčení i o náhradu za vydané léky základ v této rámcové smlouvě. Ostatně nasvědčuje správnosti tohoto názoru i to, že se o nároku Dr. H. konalo smírčí řízení podle čl. 83 a násl. rámcové smlouvy, že Dr. H. odmítl podrobiti se smírčímu návrhu, čímž podle čl. 104 nastává příslušnost rozhodčího soudu. Žalující strana nerozeznává přesně mezi smírčním řízením a mezi rozhodčím řízením. Rekursní soud má právem za to, že jde v souzeném případě o rozhodčí řízení. Že jde o platnou rozhodčí smlouvu podle § 577 c. ř. s., vyplývá jednak z ustanovení § 142 odst. 3 zák. čís. 221/24 (v doslovu zákona čís. 184/1928 sb. z. a n.), jednak z ustanovení čl. 109 rámcové smlouvy, který mluví o rozhodčí smlouvě. Že Dr. H. je členem brněnské župy českých lékařů, která zase patří k Ústřední jednotě československých lékařů, nebylo sporné, smlouva rámcová jest podle čl. 4 závazná pro všechny lékaře, kteří jsou členy lékařských organizací tuto smlouvu uzavřevších. Z rámcové smlouvy také nelze odvoditi, že by žaloba u rozhodčího soudu mohla býti podána jen některou z organizací ujednavších smlouvu a nikoli jednotlivým členem.

Čís. 14078.

Stačí, že propouštěcí dopis byl odeslán na adresu, kterou zaměstnanec zaměstnavateli sám udal, dokud nebyla ohlášena změna, měl-li podle pracovního řádu zaměstnanec oznámiti zaměstnavateli, proč nepřichází do práce.

Zaměstnanec nemá nárok na dovolenou (na náhradu za neposkytnutou dovolenou), byl-li služební poměr předčasně zrušen jeho propuštěním z důležitého důvodu v jeho osobě.

Jde o smluvní pokutu, má-li celý podíl na zisku zaměstnanci dosud nevyplacený propadnouti ve prospěch podpůrného fondu zaměstnanců, dopustil-li se zaměstnanec nepoctivosti proti zaměstnavateli opravňující tohoto, by ho okamžitě propustil. Úmluva tohoto znění nepřichází se dobrým mravům.

(Rozh. ze dne 4. ledna 1935, Rv II 347/34.)

Žalobce byl dne 11. června 1932 zatčen pro podezření z trestního činu proti žalované firmě, pro který byl též skutečně krajským soudem v Uh. H. odsouzen. Poněvadž se do práce u žalované firmy po 3 dny nedostavil a neoznámil, kde jest a proč práci nenastupuje, byl žalovanou firmou dopisem ze dne 15. června 1932, zaslaným na adresu jím posledně udanou z práce propuštěn. Dopis doporučeně zaslaný byl firmě vrácen pro nedoručitelnost. Žalobou, o niž tu jde, domáhá se žalobce na žalované firmě odměny za účast na zisku 4.260 Kč, novoročního 662 Kč, nedoplatků mzdy 170, zaplacení dovolené 350 Kč, zaplacení práce přes čas 2.500 Kč a za jednoměsíční výpovědní lhůtu 1.400 Kč. Nižší soudy zamítly žalobou uplatňované nároky, odvolací soud, pokud jde o zažalovanou náhradu za práci přes čas, z těchto důvodů: Odvolací soud stejně jako procesní soud zjišťují svědkem A. P., že od-

volatel u žalované pracoval přes čas, někdy až do 10. hodiny večerní, obvykle do 8. hodiny večerní, ačkoliv pracovní doba končila se o 5. hodině odpolední, že pracoval tedy denně nejméně 3 hodiny přes čas a to po celou dobu od podzimu 1929 do srpna 1931, že za tuto práci nic nedostal a že tato práce byla mu nařizována vedoucím. Procesní soud dále zjistil svědkem V. H., že žalobce přijímal mzdu bez výhrad s tím, že jiných nároků nemá, a výplatní listiny podepisoval. Nemohl tedy soud první stolice přiznati tento obnos žalobci, když podle smlouvy ze dne 31. března 1932 nedomáhal se domnělých svých nároků za práci přes čas při jednotlivých výplatách a když podle fixního paušálu platu týdenního pobíral také zvláštní odměny, ve kterých byly zahrnuty i odměny za práci přes čas, takže dostal vše zaplacen, i za tyto práce, i za výkony, které snad mimo pracovní dobu konal. Nemůže tedy nyní odvolatel požadovati odměnu za práci přes čas zejména proto, když při každé týdenní výplatě a příjmu mzdy podepisoval prohlášení, že v obnosu, který přijímá, jest zahrnuta i odměna za případné práce přes čas a že nemá žádných nároků vůči žalované z toho důvodu.

N e j v y š š í s o u d k dovolání žalobcovu potvrdil rozsudek odvolacího soudu, pokud jde o nárok na náhradu za měsíční výpovědní lhůtu 1.400 Kč, a náhradu za dovolenou 350 Kč, jinak dovolání vyhověl, zrušil napadený rozsudek a odvolacímu soudu uložil nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

V dovolání jde o tyto nároky žalobcovy: a) plat za měsíční výpovědní lhůtu 1.400 Kč, b) zaplacení dovolené 350 Kč, c) odměnu za práci přes čas 2.500 Kč, d) podíl na zisku 4.260 Kč. Ad a). Podle zjištění nižších soudů propustila žalovaná firma dovolatele doporučeným dopisem na jeho poslední adresu odeslaným dne 15. června 1932, který přišel nedoručený zpět. Dále bylo zjištěno, že žalobce se dopustil trestního činu na žalované firmě a je tedy opodstatněn právní závěr odvolacího soudu, že firma žalobce důvodně propustila (§ 27 čís. 1 zák. o obchodních pomocnících). Dovolatel proti tomu ani nebrojí, nýbrž jen dovozuje, že žalovaná firma mu neprojevila vůli služební poměr ihned zrušiti, an její dopis ho nedošel a že firma nic jiného nepodnikla, by o zrušení poměru byl vyrozuměn. Pracovní poměr se arcíť nezrušuje sám sebou (automaticky), jakmile jest tu důležitý důvod pro zrušení; jest třeba, by strana zřetelně vůči druhé straně projevila, že pracovní poměr zrušuje. Než v tomto případě stačilo, že propouštěcí dopis byl odeslán na adresu, kterou žalobce žalované straně sám udal, dokud nebyla ohlášena změna. Neboť podle pracovního řádu měl žalobce oznámiti firmě, proč nepřichází do práce, z kteréhož oznámení by byla mohla seznati, co se s ním stalo. Podle zjištění nižších soudů však žalobce této povinnosti nedostál, ač do práce nepřišel. Jde tedy na vrub žalobcův, když mu nebyl doručen propouštěcí dopis odeslaný na jeho poslední adresu, jak ji sám firmě oznámil. Ne-sejde ani na tom, že žalobce byl zatčen, ježto mu tím nebylo znemožněno, by zaměstnavatelku uvědomil o svém pobytu. Žalobci nepřisluší tudíž nárok na plat za smlouvenou měsíční dobu výpovědní. Ad b). Je-li služební poměr žalobcův posouditi podle zákona ze dne 16. ledna 1910 ř. z. č. 20, nevztahuje se ovšem naň zákon ze dne 3. dubna 1925 č. 67

sb. z. a n. (§ 5 cit. zák.). Nebylo lze tudíž přihlížeti k ustanovení § 11 zák. č. 67/1925 sb. z. a n., nýbrž bylo použiti § 17 zák. o obchod. pomocnících. Nepřísluší-li však podle posledního odstavce § 14 cit. zák. zaměstnanci nárok na dovolenou, když vypověděl sám služební poměr, jest opodstatněn i právní názor, že zaměstnanec nemá nároku na dovolenou, případně na náhradu za neposkytnutou dovolenou ani tenkrát, když byl služební poměr předčasně zrušen jeho propuštěním z důležitého důvodu v jeho osobě tkvícího. (Srov. komentář Mayer-Grünberg, k zák. o obchod. pomoc. str. 218.) O náhradě za neposkytnutou dovolenou mohlo by býti řeči jen za podmínek § 29 zákona č. 20/1910 ř. z., avšak předpokladů tohoto ustanovení tu není, ježto žalobce, — jak doličeno pod a) — byl propuštěn důvodně. Ad c) Nelze schváliti právní závěry odvolacího soudu. Nižší soudy nezjistily, šlo-li o práce příslušným úřadem (§ 6 zák. č. 91/1918 sb. z. a n.) povolené či nedovolené. Toto zjištění má rozhodující význam pro posouzení sporu, neboť nebyly-li práce přes čas úřadem povoleny, byla o takových zakázaných pracích každá úmluva neplatná a nicotná, tudíž i dohoda o jejich paušalování (§ 879 obč. zák.). V takovém případě může však zaměstnanec se domáhati náhrady za konané práce přes čas z důvodu obohacení zaměstnavatele a vlastního poškození, dokáže-li, že vykonal pro zaměstnavatele práce mimo pracovní hodiny — přes čas — a že se mu za ně nedostalo náležité odměny (čís. 13131, 12158 sb. n. s.). Že za trvání pracovního poměru nelze se vzdáti nároku na odměnu za práci přes čas, dovodil nejvyšší soud v rozhodnutích čís. 6953, 6983, 6814 sb. n. s., k nimž se odkazuje. Věc není tedy v tomto směru zralá k rozhodnutí (§ 510 c. ř. s. a § 35 zák. čís. 131/1931). Bude na odvolacím soudu, aby, nešlo-li o práce příslušným úřadem povolené, přesně zjistil, kolik hodin přes čas žalobce konal, a by hledě k námitce žalované strany dále zjistil, zda šlo o práce, jež žalobci nařídil zaměstnavatel anebo jeho orgán, ježž on buď k tomu zvláště zmocnil anebo pověřil správou závodu (oddělení závodu) tak, že ve správě bylo zahrnuto i oprávnění naříditi práci přes čas (čís. 6983 sb. n. s.) a dále, kolik se dostalo žalobci odměny za všechny služební úkony, by mohlo býti posuzováno, zda byl i za práce přes čas náležitě odměněn platem úhrnkovým, takže zaměstnavatel nebyl na jeho úkor obohacen. Ad d) Nižší soudy zjistily, že žalobce měl na svém kontě částku 4.260 Kč jako účast na zisku a odměně a že podle bodu 8 služební smlouvy ze dne 21. března 1932 propadá tento celý vklad ve prospěch podpůrného fondu zaměstnanců žalované firmy, dopustí-li se zaměstnanec nepoctivosti vůči žalované firmě opravňující tuto, by ho okamžitě propustila. Neprávem má odvolací soud za to, že tu nejde o konvenční pokutu. Dopouští-li se zaměstnanec nepoctivosti tvořící důležitý důvod k okamžitému zrušení služebního poměru (§ 27 zák. o obchod. pomocnících), jde zřejmě o porušení smlouvy s jeho strany, t. j. porušení smluvní povinnosti věrnosti ve službě a ztráta části platu za vykonané práce, jakým je i podíl na zisku, je smluvně ujednaný následek tohoto porušení a zaměstnancem zaviněného propuštění ze služby. Zároveň je toto propadnutí podílu na zisku měřítkem pro to, jak si cení zaměstnavatel náležité plnění smlouvy druhou stranou a jakou škodu předpokládá nebo jaké se aspoň obává z nesplnění. To jsou však znaky pojmu konvenční pokuty podle § 1336 obč. zák. Ne-

sejde na tom, že propadlá částka nemá připadnouti zaměstnavateli přímo, nýbrž ve prospěch určitého fondu jím zřízeného, ježto se to nepřičí § 1336 obč. zák., a pokuta jest dostatečně určena, umluveno-li, že celý podíl na zisku zaměstnanci dosud nevyplacený má propadnouti. Podobná ustanovení mohou obsahovati pracovní řády podle § 88 a) živn. řádu (zák. ze dne 8. března 1885 ř. z. čís. 22) a příslušné částky jsou tam výslovně označeny jako konvenční pokuty (§ 88 g, 90 živn. ř.). Není důvodu, proč by se v souzené věci neměla umluvené újmě přiznati povaha konvenční pokuty. Nelze však schváliti názor dovolateův, že by takové ujednání se přičilo dobrým mravům, neboť jde o plat a zákonem (§ 6) byla přiznána při platu smluvní volnost zúčastněných osob. Odvolací soud, vycházející z mylného právního nazírání na věc, nezabýval se námitkou žalobcovou, že konvenční pokuta je přílišnou. Řízení není tedy zralé k rozhodnutí (§ 510 c. ř. s. a § 35 zák. čís. 131/1931), ježto odvolací soud neprobral se stranami potřebný skutkový podklad pro řešení této otázky, aby mohlo býti posouzeno, zda tu jsou předpoklady pro zmírnění smluvní pokuty (§ 38 zák. o obch. pom.).

Čís. 14079.

Držba služebnosti je sice možná, avšak nemůže býti při p o z e m - k o v ý c h služebnostech vykonávána pachtýřem »ve vlastním jméně«, nýbrž jen jménem vlastníka. Vykonává-li pachtýř obsah pozemkové služebnosti ve vlastním jméně, může tím nabytí držby této služebnosti jen jako o s o b n í služebnosti.

Držbu předchozího pachtýře nemůže si započítati, kdo nevstoupil do pachtovního poměru uzavřeného s předchůdcem, nýbrž stal se pachtýřem na základě samostatné pachtovní smlouvy, kterou s ním uzavřel majitel pozemku.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1935, Rv I 2395/32.)

Žalobou, o niž tu jde, domáhali se žalobci A. S. a A. S. rozsudku, že žalovanému J. F. nepřisluší právo jízdy přes louku čís. kat. 562 na louku čís. kat. 563 v Ch., že žalovaný jest povinen to uznati a další jízdy přes louku čís. kat. 562 se zdržeti. P r v ý s o u d žalobu zamítl, o d v o l a c í s o u d změnil rozsudek prvního soudu a uznal podle žaloby, mimo jiné z těchto d ů v o d ů: Soud první zamítl žalobu proto, že žalovaný vydržel služebnost jízdy přes louku čís. kat. 562 v Ch., která jest vlastnictvím strany žalující, když zjistil, že žalovaný a jeho předchůdci v držbě louky čís. kat. 563 v Ch. jezdili tamtudy více než 30 let a tím vydrželi služebnost jízdy. S názorem tím soud odvolací nesouhlasí z těchto důvodů: Mezi stranami jest nesporno, že vlastníkem pozemku, podle tvrzení žalované strany panujícího, totiž louky čís. kat. 563, jest Útulek sv. Josefa na K. V. a že žalovaný jest pouze jeho pachtýřem již po 11 let a rovněž že byli jeho pachtýři manželé Z., po nichž on louku zpachtoval a že žalovaný osobuje si právo jízdy přes pozemek čís. kat. 562. K této okolnosti soud první nepřihlížel. Poněvadž žalovaný brání se proti zápůřčí žalobě žalobců vydržením práva služebnosti jízdy přes jejich louku čís.